

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegraful ese de două ori pre septembra:
Duminică și Joi'a. — Prenumeratuna se
face în Sibiu la expeditură joieci, pre afara la
c. r. postea cu bani zat'ă prin scisorii francate,
adresate către expeditură. Pretul prenumera-
tunui pentru Sibiu este pre anu 7 fl. v. a.
ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 5.

ANULU XXII.

Sabiu, in 17|29 Ianuariu 1874.

trn celelalte părți ale Transilvaniei și pentru pro-
vinciele din Monarhia pre unu anu 8 fl. 6. d. pre
o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri
straine pre anu 12 1/2, anu 6 fl.

Inseratele se plătesc pentru întâia óra
cu 7 cr. sirul, pentru a doua óra cu 5 1/2, cr.
si pentru a treia repetare cu 3 1/2, cr. v. a.

Nr. cons. 1299/873.

Principitilor Parinti Protopopii
si Administratori Protopopesci,
si Cinstitei Preotimi din ar-
chidecesa !

Inaltulu ministeriu reg. ung. de culte
si instrucțiune publica prin emisulu seu
din 6 Decembre a. c. Nr. 30,864 lu-
ându ansa din intemplare, ca unu romano-
catholicu din propri'a sea auctoritate a
dispusu, că unu omu, reposatu in colera,
sa se desgrópe, si fára concediu dela
jurisdicțiunea competenta sa se inmor-
menteze într'elte locu, — pentru curma-
rea atoror abusuri in venitoru a bine-
voito a ordină, cumca in privint'a des-
gropări si translocări cadavrelor, pánă
la alta orenduile are valore dispositiunea fa-
cuta de presidiulu consiliului locotitorialu
al Ungariei, la 19 Iuliu 1865 Nr. 57.869
carea prin ordinatiunea inaltului ministeriu
reg. ung. de interne din 4 Iuliu 1869
Nr. 11230 s'a estinsu si asupr'a Ardé-
lului, — dupa carea :

1. Concediul la desgroparea si trans-
locarea cadavrelor se pote dà numai in
casuri demne de a se luá in socotintia,
cum este, d. e. pentru de a se asiediá
in cripta familiară ;

2. Numai pentru individi, cari au
muru cu mórte naturale, si nu prin
morburi lipiciose, in care casu la darea
concediului se recere atestatulu medicului
jurisdicțiunei respective, ca din privintia
politiale — sanitaria nu subverséza nici
o pedeca ;

3. Desgroparea cadavrului se efec-
tuesce in tóta liniscea pro lângă supra-
veghierea jurisdicțiunei politice cu intre-
venirea medicului si strict'a observare a
normativelor medico-politiale ;

4. La desgroparea si transportarea
cadavrelor se recere si atestatulu juris-
dicțiuni bisericesci, ca in contr'a acestei
dispositiuni din partea bisericoi pedeca
nu subverséza.

5. Transportarea cadavrului e per-
mis numai in sicru duplo, inchis u her-
metice, sub conducerea unui individu pro-
vedutu cu concessiunea de transportare.

6. Concediul pentru desgroparea si
transportarea cadavrului pre teritoriul
ac-lui'asi comitat, dintr'un cercu intr'altu-
lu da respectivulu pretore ; dintr'unu
comitat ori districtu intr'altulu, seu in-
tr'unu orasius liberu regescu — Univer-
sitatea comitatensu seu cea districtuale ;
din orasiele libere regesci in vre-unu
comitat, districtu seu altu orasius liberu
regescu, lu ia senatulu orasienescu dupa
formul'a prescrisa ; iéra guvernulu si
reserva a dà singuru acést'a concessiune
numai atunci, cându cadavrulu desgropat
e a se transporta in strainata.

Deci acestea dispositiuni mai inalte
se impartasiescu intregei nóstre preotimi
spre strict'a observare si acomodare in
casuri obveniente.

Sabiu, din siedint'a consistoriale
tienuta in 28 Decembre 1873.

Procopiu Ivacicovicu m./p.
Archiepiscopu si Metropolitu.

Présant'a Sea P. Eppu alu Caran-
sesiului Ioanu Popasu a plecatu
Marti cu trenulu de sér'a cătra dieces'a sea.

Présant'a Sea P. Eppu alu Aradu-
lui Mironu Romanu a plecatu eri cu
trenulu de sér'a cătra dieces'a sea.

Santirea intru Eppu.

Dupa cum anunciaramu in nrulu tre-
cute Dumineca s'a seversitu santirea Par-
fostu Archimandritu Mironu Romanulu, in-
tru Eppu alu Aradului Actulu acest'a este
unu actu memorabile, nu numai pentru in-
semnatatea sea că actu bisericescu-relis-
ciosu, dar si pentru insemnatatea sea că
actu bisericescu amu dice politico, pen-
tru ca este alu doilea actu in metropolia
nóstra restaurata si celu dintâi dela pu-
nerea in lucrare a statutului organicu, a
constitutiunei nóstre bisericesci. Luându
actulu din partea alegerei facute inca are
aceeasi insemnatate pentru ca si asiá este
dupa alegerea Metropolitului alu doilea.
La tóta intemplare cu actulu dina urma
seversitu in biseric'a nóstra e unu argu-
mentu mai multu contra acelor proroci
cari suspinau mai cându ca pánă va in-
chide ochii Metropolitulu Siagun'a si con-
stitutiunea bisericoi „neunite“ inca se va
nimici.

Bunurile constitutiunali, natiunali seu
bisericesci mai curendu se perdu decâtul
se iau. Se perdu, cându slabiciunile
ocupa terenu si deschidu jocu liberu ma-
chinatiunilor si intrigilor cari imprascie
puterile poporului in locu sa le adune.
Câci pánă cându urmează certele cele cu
sgomotu si incaceraturile interne intr'unu
poporu, altii folosindu-se de neatentiuene
celor ce se cérta despre cele ce se in-
tempa in afara, taie si ciungarescu,
drepturi si institutiuni asiá incâtu cându
se domolesce cérta mai nu se mai vede
din drepturi si institutiuni nimic'a. Mult-
iamita lui Ddieu, ca la noi pánă acum
lucrolu n'a ajunsu asiá de reu si asiá de
departe incâtu sa ni se pericleteze astu-
felui constitutiunea bisericescă ; dara dupa
cum se croise lucrulu erá pre aci sa a-
junga si la pericolu.

Dupa digressiunea acést'a sa trecemu
la seversirea actului insusi. Conformatu
tipicului archierei consecratoru erau adu-
nati două dile inainte de chirotonire in
resiedintia. Urñă esaminarea canonica a
acelu ce avea a se sănti intru archiereu.
In presér'a dilei de săntire se introduce
actulu cu vecernia cea mica, la care oca-
siune dupa finea servitiului dñeescu celu
ce are a si chirotonitu se intréba de Me-
tropolitulu, ca spre ce scopu a venit u si ce
cere, si dupa ce responde se asiédia la
més'a pregatita alaturea cu cei-lalți Eppi si
cu Metropolitulu, unde pánă cându diaconii
cetesescu polichronele seu multi anii pen-
tra Imperatu si Rege, pentru Metro-
polito, puntru patriarchi, eppi si a. s. a.
si in fine si pentru nou santiudulu, in
semnu de fratia manâncă si béo impreuna.

Mai tardi, intre cinci si siese óre
se incepù Vecernia cea mare la carea
pontifica fiutoriulu Eppu că preotu, avendo
in giurulu seu asistintia afara de archi si
proto-diaconu de una protosincelu si una
protopresbiteru (din dieces'a Aradului) si
de doi asesori consistoriali (din archi-
diecesa.) In vecernia se seversi lithia si
cu dens'a se impreună servitiulu de di-
mineti'a. (Tóte din diu'a Rosalielor.)

Dumineca diminet'a la 8 1/2 óre cei
de susu, lângă care se mai adauge P.
Archimandritu si Vicariu archieppescu,
imbracându-se in vestimentele săntului ser-
vitiu intempsa pre Archiereii consecratoru
la portalulu bisericiei, de unde fura
condusi pánă la amvonu, aci oprinduse si
faecdin inchinaciunile usitate Archiereii
se asiadu pre scaune, iéra Protosincelulu
si archidiaconulu luându pre celu ce era
sa se săntiasca l'au dusu din altaru spre
archierei si au statutu pre vulturul care
este asternutu diosu si aci repetindu-se
intrebarea de trei ori pentru ce a venit

si ce cere si cum crede celu ce are sa
se chirotonescă, responde cu simvolul credintiei cu o confessione despre dñeirea
lui Iis. Chsu si despre valórea celor siepte
concilie ecumenice celor de alocure, si a
traditiunei si in fine cu juramentul carele
este scrisu si subscrisu de celu ce se
chirotonesce si pre care lu predă Metro-
politului in mâna spre a se pastră in
archivulu metropolitanu.

Seversindu-se tóte aceste chiroto-
nindulu se duce si sta inaintea iconei
dlui Iisusu Chsu si se incepe si a liturgia.
Dupa cantarea „Sânta Ddiele“ se intro-
duce pre usile imperatesci de protosincel
si archidiaconu in altariu si pánă se
cânta tropariele „Marire lie“, si „Iisai'a
dantivescă“ incunguro si a mesá de trei
ori, apoi ingenunchia inaintea stei mese
sub evangeli'a tienuta de archierei des-
chisa asupr'a capului celu ce se chiroto-
nesce si Metropolitulu rostescu cu voce
inalta rogaciunea punerei mânilor. Indata
dupa acést'a urmează imbracarea cu sacosu
cu omoforu si cu mitr'a. La finea litur-
ghiei se imbracă nou săntitolu de către
cei-lalți archierei in manth'a episcopescă
si i se dede căr'ja pastoresca. In mo-
mentul acest'a Escel. Sea P. Metropolitul
a fostu atât de miscata incâtu a eruptu
in lacrimi.

Investitul cu aceste rostii nou sănti-
tolu o cuventare forte corespondiatória
accentuandu ca sarcin'a ce o primesce a-
supr'a sea i s'a usiuratu prin restituirea
constitutiunei canonice bisericesci carea
avemu sa o multiamumu nevitaverului Me-
tropolitul repausatu A ndreiu bar. de
Siagun'a, acelui barbatu carele a facutu
atât'a pentru biseric'a gr. or. româna. Mai
multu de facutu ; cu zelu si cu alipire
către biserică se pote face. Multimesc
in fine archiereilor consecratori si i róga
pre viitoru sa fia cu iubire fratișca către
densulu. Aceste suntu trasurile momen-
tose ale consacrării.

Indata dupa liturgia o deputatiune
numerósa in corpore s'a dusu si a gra-
tulat noului Eppu.

La unu prandiu splendidu datu de Escel.
Sea Arch episcopulu si Metropolitulu no-
stru Procopiu se radicara unu siru frumosu
de toaste, dintre cari amintim spe-
ciale pre celu alu Escel. Sele pentru Maj.
Sea Imp. si Regele si cas'a domnitória;
pentru confratele seu Episcopulu Cár-
sesiului Ioanu Popasu si apoi pentru
nou săntitolu Eppu alu Aradului Mironu
Romanu ; pre celu alu II. Sele P. Epis-
copu alu Aradului pentru Escel. Sea Pré-
sântitolu Metropolitul, alu P. Vicariu ar-
chiepiscopescu Nicolau Pope'a pentru me-
tropolia nóstra. Forte frumosu si-a in-
trodusu toastulu seu P. Protopresbiteru
alu Sighișoarei venerabilu caruntu Zá-
charia Boiu. Densulu purcese dela copi-
lari'a densului in carea nici nu cutesză
cine-va sa cugete la lucruri de acele cari
astadi suntu o realitate. Multi aru fi do-
ritu sa ajunga si sa véda cu ochii cele
ce le vedu ochii nostri. Ddieu l'a invred-
nicitu se véda reinfințiandu-se metropolia
si eppiele sufragane si eserindu-si me-
tropolia constitutiunea ei acolo unde mai
inainte nu era nimic'a. Trece apoi la pre-
sentu si asta ca si acum suntu unele
disparitati in sinulu metropoliei nóstre, le
asemana insa cu cele de pre tempulu ier-
archilor bisericiei nóstre Vasiliu Ioanu si
Grigoriu, a căroru serbare o serbámu in
30 Ianuariu. De si n'amu ajunsu iuca
aceea serbatore doresce că noi sa o
serbámu astadi si precum atunci la are-
tarea celor trei ierarchi asiá si acum la
cea a acestoru trei ierarchi sa dispara
ori-ce diversitate de pareri si sa sumu

toti numai membrii unei metropolie gr. or.
române. Cându ni aru iertá spatiulu amu
mai aminti si de alte toaste. Atât'a incs,
ca toti ópetii erau animati de cea mai
invederata bucuria pentru seversirea ace-
stuui actu mare in biseric'a nóstra.

Resultatulu alegerilor pentru parla-
mentulu germanu, pare, pré putienu satis-
ficator u d-lui D. Bismark, déca se va esa-
miná bine diferite nuantie din cari facu parte
noii alesi si chiaru membrii majoritatii gu-
vernului.

,Le Siecle‘ vorbindu de aceste alegeri
se exprima astfelu: „d. de Bismark a in-
tempinatu o opositiune care nu se puté mani-
festă nici in alegerile dela 1867, a dou'a
di dupa Sadowa, nici in 1870, in tempulu
resbelului cu Francia. Gazeta de Franc-
fort dice cu óre care aparțin de ratine,
ca cancelariula are, fára indoiéla, si de asta
data majoritate; dara ca, déca miscarea li-
berale se va continua, in trei ani, s'ar puté
gasi debordat.“

,Le Danube“ are aceia-si opinione in
privint'a acestoru alegeri.

Din scirile publicate de diare, dice
foia vienesa, reese ca ultramontanii au ca-
stigatu 29 locuri si socialistii democratii 10.
Pánă aci numerulu nationalilor se urcă la
217 si acel'a alu antinationalilor la 114.
Câte-va balotagiuri voru modificate probabile
acestu resultatul precum urmeaza: 237 natio-
nali si 140 antinationali. Cum se vede dara,
opositiunea a crescutu in molu simtioru?.

Independintia Belgica, vede si dens'a
lucrurile suptu acelasiu aspectu:

,Sucesele electorale ale democratilor
— socialisti in Prusia, dice foia Belgiana,
au causat óre care surprindere. Se astépta,
este adeverat, ca acesta partida se aiba
majoritatii in óre cari centruri industriale,
dara nu se vede fára indiferintia ca chiaru
capital'a Germaniei, se aléga pre mandatarii
ei din rendurile partitelor celor mai in-
aintate.

,Partita liberale va face bine dara
se nu adórma pre o falsa securitate. Mai-
oritatea ce conserva in parlamentu numai
este asiá imputóre pentru a-i procurá tri-
umfuri facile. Luptele voru fi ardioare, in-
versunate si sesiunea va fi laboriosa si fe-
cunda in incidente.“

Apoi, aratându ca in Bavaria influintia
clericala crescutu, „Independint'a“ adauge:
„Resultatulu a fostu desastruosu pentru par-
tita liberală; ea avea in 1871 din 48, 30
locuri in parlamentu; astadi abia are 16
17. Socialistii internationalei au datu proba
de aceeasi disciplina că si clericali: ei au
oferit, in centrurile industriale, unanimitatea
glasurilor lor candidatilor asociatiunii.

,Alegerele actuale dara au alterat
adencu situatiunea Bavariei, in privint'a
relatiunilor sele cu imperiul: ele aru puté
chiaru se produca o reactie asupr'a politi-
cei interiore a acestui statu.

Inarmarea generale se introduce si
in Russi'a. Ea intra in-viétia cu prim'a
lanariu cal. v. Toti barbatii suntu datori
a milită, fára de a se puté substitui prin
altii că pánă acum. Tempolu de servituu
este cinci-spre-dieci ani pentru trupele
de pre uscatu, din cari siese ani cu ar-
mat'a permanenta.

Dict'a Ungariei.

B.-Pest'a 23 Ianuariu n. 1874
(Cas'a representantilor.) Dupa deschi-
derea siedintiei la 10 óre si auten-
ticarea protocolului din siedint'a ultima,
presedintele Bittó anuncia
unele petitioni indreptate către par-
lamentu din partea iurisdicțiunilor.
Acestea impreuna cu petitionile private
presentate de los. Pólyay, I. Pacz-
olay, Ernst Dulovici, Ach. Beöthy,
los. Boltizsár, Lud. Cser-
natonay, D. Szalacsy, se pre-
dau comissionei petitionari.

Deputatulu Croatiei Derencinu
si-a presentat mandatulu seu, care se
predă comissionei verificătorie permanentă.

Lud. Csernaton y îndreptă către ministrului presedinte urmatoreea interpelatione:

In 11 Ianuariu s'a implitu anulu, când amu îndreptat către guvern intrebarea, ca e elu aplecatu a presentă unu proiect de lege referitoriu la modificarea articulului de lege V. din 1848 (legea electorale) in unu tempu, in care o considerare matura și o discussiune mai detaiata asupr'a acelui'a se pare a mai fi posibila. Atunci mi s'a respunsu, ca regimul se occupa cu acestu obiectu, ca va presentă proiectul de lege indata ce va fi gală si la tota intemplarea in uno tempu, care concede o desbatere meritória. Totusi noua lege electorale nu s'a presentat inca pâna astazi, deci intrebui pre onoratul domnului ministru presedinte, când cugeta d-sea ca vomu ajunge in acel stadiu, in care proiectul de lege asupr'a dispusetiunilor de alegere se poate prezenta la tempulu seu?

Oratorul mai atinge și posibilitatea, ca in celu mai aprope tempu o alegere nouă aru puté fi possibila. Aru fi forte reu, când si acesta alegere aru trebuui sa se execute dupa legea electorale vechia.

Legislatiunea din 1848 a insegnat principiile mari, dupa cari avemu de a procede; detaiurile necesarie pentru practice nu le-a pututu elabora cu fundamentalitate corespondentă; si legea electorale din 1848 e manea; oratorul in orma acesor'a röga regimul, de a face dispusetiuni celu putieni in privint'a listelor electorale permanenti contr'a corrumperilor si esforțărilor si cu privire la incompatibilitate.

Ministrul presedinte S l a v y responde, ca proiectul de lege din cestiune n'a ajunsu pâna acum la discussiune si acésta in parte se probéza si prin aceea, ca dela tempulu, in care onoratul domnului deputat a îndreptat către mine intrebarea sea, au intrevinut atari evenimente, cari au impinsu inderetru acestu obiectu. De atunci proiectul de lege e gat'a si ascépta revisionea din urma.

Se va si prezenta inaintea casei in celu mai aprope tempu. Cându va fi on. casa in stare, a-lu discuté, acésta nici eu nici altulu nu pote sa scie. S'a accentuat adeseori, ca cas'a aru trebuie mai intâi sa reguleze starea financiale si sa se ocupe cu alte obiecte numai intr'atât'a, incătu ii permite obiectulu intâi numit. Prin regimul discussiunea legei nouă electorale nu se va prorogá.

L. Csernaton y luandu spre sciuntia responsulu ministeriului presedinte observa, ca cos'a acum nu se occupa cu cestiunea financiale si déca regimul aru dechiará, ca voiesce sa véda cătu mai curendu proiectul legei electorale rezolvit, l'aro si resolvit.

Cas'a ia responsulu ministrului presedinte spre sciuntia.

Dupa acésta deputatulu Babesiu îndreptă ministrului de interne interpelatiunea ce urmedea:

Oncrata casa! Voiu se îndreptă către d-lo ministru de interne o intrebare, relativa la alegerea din Panciov'a, (Voci: "Sa audim!" si propriu in privint'a scandalorii intemplete acolo, (O vóce din drépt'a: "voi a-li facutu scandalul!"; strigări din drépt'a: "Ve cunoscem!"

Interpelatiunea mea este asă dicindu numai o completare a celei presentate aci sambat'a trecuta, si mai alesu a responsului duii ministrului de interne. S'a disu, ca fatia cu cele pretrecute acolo — s'a ordinatu investigatiune. (Voci: "fôrte bine!") Eu inca tienu, ca e cu cale, dara — totu de o data cugetu, ca e pré pucinu; eu doreseu mai multu, (strigări din drépt'a: "Si noi! — Trebuie inchis!" si de aceea cera atentiuonu onoratei casei.

Onorabilulu d-nu ministru a presentat in responsulu seu totu felul de denunciatuonu contr'a unei partite, si anume contra partitei serbe séu nationali de acolo; elu a insirat totu felul de cause si date, si inca si de acelea de cari — celu putieni eu — n-asi si adusu nici decătu niente, caci le tienu de absurde.

Asi, intre altele, dise d-lu ministru, ca acolo s'aru si dusu chiaru si unulu

séu mai multi deputati, din cari unul sa se si geratu pre sine de emisario imperatescu, ("Sa audim!") si ca acel'a, prin o atare apucatura, a sedusu poporul, l'a desfacotu adeca de partita guvernului. Ce e dreptu, dlu ministru n'a sposu dupa nume pre acelu deputat, (Strigări din drépt'a: "Lu cunoscem!" foile guvernamentali ince l'au numit, si adeca ele disera, ca aru si fostu ne'osemnat'a mea persóna. (Voci din drépt'a: "Asia e!")

Prin acésta mi-s'a descoperitul mie o mare taina, pre carea eu n'o poteam intielege nici de cătu, — aceea adeca, ca ce a fostu caușa de cătu ce amu pusu piciorul in acelu tienutu, indata amu si fostu primitu intre armati. (Strigări din drépt'a: "Fôrte bine! Sa audim!") Se poate ca a fostu bine si la locul seu, dara eu nici n'amu "dîsu" ca a fostu ren. Eu asiá-dara nomai decătu amu fostu primitu intre armati si in totu locul me inconjurara comisari de politia si securitate. (Strigări din drépt'a: "Fôrte bine!") Asia se fia; ince: "Hodie mihi, cras tibi."

Dara — mi s'a descoperitul prin acésta unu arcana si mai nestabatutu pentru mine, intr'o intemplare despre care amintesc o alta fóia guvernamentale printre corespondintia originale, acel'a adeca ca poporul numai decătu a cadiutu in genunchi inaintea mea!

Acum intielegu! D'apoi cum se nucada la pamentu poporul român naintea unoi tramesu alu Imperatului? — De alto-mintrelea eu nu scia nimic'a despre acestea si marturisescu, ca suntu scorinture forte necalite. Me miru numai de domnulu ministru de interne, ca n'a principiu, cum o atare presupunere contine celu mai eclatante testimoniu de paupertate chiaru pentru regim. Este o adeverata baljocura si unu testimoniu de paupertate chiaru si numai a presupune, ca e posibile, a desbină poporul de unu regim, — care guvernédia de 8 ani si care dispune de tota poterea si autoritatea — si a face, ca poporul sa-lu nite si paresescu — in data ce cine-va, séu elu insusi, séu prin altulu i siopescu, cum ca elu e tramis u Imperatulu (Aprobări in stâng'a estrema.)

De alto-mentrelea si o alta aparitiune intaresce cea ce dicu, si carea totu odata aréta, cătu de absorde suntu atari nascocituri. Se respindise adeca, éra foile de aci si publicara, ca alegatorilor s'a intredisu stégolu negru-galbenu. Partita natională crediu, si de aceea nici nu veni la locul de alegere cu atare standarde; se prezenta ince cu standarde negre-galbene partit'a guvernamentale. Si — cugetu dora onorat'a casa, ca prin acésta s'a potuta atrage macar unu singuru alegatoriu din acelu poporu, tienutu de protest? — Nu; pentru flamur'a negra galbena, din partit'a națiunile, n'a trecutu la cealalta chiaru nici unu alegatoriu. Nu mai folosescu nimico atari farmecature!

Alt'a este deci realitatea; este aceea ca guvernoul a pasit in acestu tienutu că partida si cu forța a ceroatu sa-si creiedie partita guvernamentale, acolo, unde atare nu esista, ci este numai opusetiune. Déca m'aro intrebá cine-va, ca de ce este acolo opusetiune, i-asi responde simplu — din aceea ca din care in poporul magiaru — asiá dicindu — pretotindensea e mai numai opusetiune, si totu din aceea, din care in Dunapatai si Solnocu nu e nici pomana de partida guvernamentale. Acésta e caus'a si aci, si de aceea — caușa nu trebuie cercata alto unde-va.

Eu nu iau in nume de reu regimului, ca a cercatul sa-si creiedia scolo partita, dara voiescu sa se examine, ca ce felu de midilore a aplicatul regimul pentru ajungerea scopului seu? —

Guvernul a abusat de autoritatile de diosu, intrebuintandu-le că de cortesi, bă inca a mersu si mai departe, ingagindu de cortesi si pre unu capu bisericescu. Acest'a a luate asupra-si cortesi'a numai pre lângă anumite conditii, cari i se si acordara, desi suntu de acelea, pre cari regimul le reproba aici in camera, precum e indreptatirea egale a națiunalitătilor.

S'a intemplatu ince si altu-ceva. Aceasta capu eclesiasticu, in acestu actu politicu, adresă a pastorală tuturor comunitatilor bisericesci; dara totu densulu sciù, ca no va folosi nimicu acésta si de acea insusi elu, cerele cunoasea poporul, presentă lumii pre candidatul guvernamental de opusetiunulu. Din acésta inca se vede, ca guvernul n'a potutu calcula acolo pre vr'unu radimur de partita, si ca partita guvernamentale, numai fortata, poté sa fia. Déca avea regulu prudentia se puna acolo unu candidat moderat opusetiunale, atunci poté se răesa cu elu, pre lângă delaturarea a orice abusuri.

Regimul ince urmă contrariul si inca in o atare mesura, incătu tota provocarea la lego erau iu deserto. Ori căru amplioata te adresai, "ti-respondă, ca elu nu poate se procedă dupa lege, deoarece elu are — mandate, cari e datoriu sa le execute. Autoritatatile politice escortau pre alegatori si nu li iertau a merge la locul de alegere pre unde voiau ei, ci ii silēu se mérge cu ele la oală; dara pentru acea totusi votau cu opusetiunea. Dico, ca eu a-si fi abatutu pre alegatori. Dapoi cum se pote astă, când alegatorii, cei mai multi, venira la mine numai dupa votisare, si asiá nu avui nici ocazie, fiindu impecdatu a vorbi cu ei nante de alegere.

De alta parte e dreptu, ca aru fostu acolo cortesi, cortesi guvernamentali, cari promiseră bani imprumotu, cu camete mici cîte pre 10 ani; chiaru si pamanturi si ritori se primisera. Tote acestea se potu documenta. (Contr'a dicere in drépt'a.)

Onorabilulu d-nu ministru a vorbitu si de alungari politiali. Relativ la acésta mi voiu luá libertatrea sa-i presentu, pre cale privată, unu protocolu, din care va poté vedé cum au fostu acele alungări. Din totu, asiá cugetu, ca se va vedé, cum ca regimul a procesu acolo că partita, si anume dlu ministru de interne că capu de partita; iéra cele ce ni a impartasito aci guvernulu, naturalmente ca ni le-a comunicatuo diopunctu de vedere de partita si din patima. Chiaru de aceea cugetu, ca — déca e vorba de cercetare, sa fia acésta din punctu de vedere alu justitiei, se fia delaturata ori-ce suspitione, ca s'aru face in adinsu persecutiune de partita. De aci nu poate fi iertat, ca cercetarea sa se reduca numai asupr'a unei partii, nu este iertat adeca că regimul sa fia si acusatōre, si dispunetoriu de cercetare, si dora chiaru judecatoriu. Fôrte tare trebuie sa se ferescă de asiá ce-va; de aceea — la acestu punctu se reduce interpelatiunea mea.

Eu dorescu, on. casa, că cercetarea se fia riguroasa, dara se nu fia ce-va inchisitione spaniola, si se nu fia din alto punctu de vedere, decătu numai din acel'a alu lamuririi adeverului. Atunci se va vedé, ca tota impregiurările, — produse pentru a documenta cum-ca populatiunea si agitatorii de acolo gravitédia in afara — nu ajungu nimic'a. Acolo nu e poporul gravitatoriu in strainatate; cu toti gravitédia incóee, si precum nu se poate dice despre curatul poporul magiaru, ca gravitédia in afara — atunci, când alege ablegati opusetiunali, chiaru asiá — cugetu ca comite peccatu patrioticu acel'a, carele acusa pre nationalitate — in asemenea casu, ca aru gravită in afara. Numai cătu — si națiunile nemagiar, ce e dreptu, incepua a vedé ca — ce anomalie e aceea, când aci se sustine unu regim, despre care foile scriu pre tota diu'a, ca rovinédia tiér'a, — si de ce feliu de majoritate se sustine? — de o majoritate fortata dela nationalitate.

Acest'a e reulu, si chiaru de acea — rugu pre on. d. ministru si in generale majoritatea, că sa se ferescă de suspitionari, caci suspitione e o spada cu două ascutite, care vatema si pre acel'a ce o intrebuintidă adesea fără caușă, in modu nemoral.

Acum mi iau libertate, a ve cestiunea.

Interpelatiune:
Acușările redicate pentru agitatori nelegali la alegerea din Panciov'a

siindu reciproce intre ambele partite, ce au statu acolo facia in facia, si astfelu cercetarea dispusa de on. d. ministru de interne, déca este, ca ea se fia dreptă si scutita de patima si de persecutiune din spiritu de partita, trebuindu se fia publica, nepartiale si omnilaterale, intrebui pre on. d. ministru:

Facut'a, si déca a facutu, ce felu de dispusetiuni a facutu in acésta privinta? Iéra déca n'aro si facutu, este elu plecatu a face acum'a, in modu suplinitoriu — dispusetiunile necesari, pentru că cercetarea ce este a se esecută, sa fia îndreptata in tota partile, se fia nepartiala si publica, că asiá sa se lamurăsca deplinulu adeveru in ambe partile.

Dupa acésta incediu la ordinea dilei, cas'a acceptă raportul comisiunii economice asupr'a bugetului casei pre lun'a lui Ianuariu.

Că alu doilea obiectu vine la ordinea dilei proiectul de lege relativ la regularea catastrului contributiunei de pamant.

Referintele comisiunii centrale Benj. Bittó accentua insemnatatea acestui proiect, care a trebutu sa treaca prin atatea stadii diferite pâna ce a ajunsu inaintea casei. Oratorul espone in detaliu desvoltarea catastrofului dărei de pamant in Ungaria si aréta, cum s'a facutu bas'a de acum a dărei de pamant pre tempulu provizoriulu si cum in urmă preliurilor pamantului urcate si a altoru impregiurări si cum aceea nu se mai poate intrebuită. Scopulu proiectului din cestiune e: a crea unu catastru regulat si dreptu; deci lu recomanda spre acceptare.

G. Nagy a acceptat dela antevoritoriu responsulu motivatul la intrebarea, ca asta se in proiectul de lege principiile fundamentale dupa cari se poate accepta o regulare dreptă a catastrofului, si despre acésta espunerile referintelor nu l'a convinsu. Dela regimul present se acceptă, că sa creeze in locul sistemul contributiunei de pamant asediate de contrarii Ungariei, unu altu sistem, care sa corespunda dreptăi si tuturor intereselor tierii, pentru ca numai o portiune sanatosă intre dările directe si indirecte poate intemeliată o contributiune salutară. Referintorul la dările indirekte mânile Ungariei suntu legate de tractatul vamalui si comercialu, de aceea se recere o precautiune in procedere la stăverirea dărilor directe. Proiectul de lege ce sta inainte nu e altu ce-va, decătu o traducere a legii catastrofali din Prussia, ale cărei determinanti nu se potu aplică la noi. A pune dare pre parcula abstragendo dela individu, acésta aru insemnă a legă mânile statului; deci oratorulu nu primește proiectul de lege că bas'a pentru desbaterea speciale.

Lad. Corismicii objectandu antevoritoriu dice: Unică base dreptă e venitulu curatul medilociu alu obiectului respectiv si paragraful proiectului din cestiune referitor la acésta determina, ca venitulu curatul se stabilesc dupa diametralu plantare anualu, si pretului de produse si alu speselor de economisire. Alte mediloci mai sigure nu suntu. In agronomia numai datele diametrali se potu considera de drepte, pentru ca una anu reu se equiparează prin altulu buna. Déca mai adaug-mu la semenatură anuale spesele diametrali ale economisirei si a pretului ce-lu are grâul in tergu, atunci capetâmu o base dreptă si corespondenția scopului. Venitulu pamantului se desvolta incetu si treptat si metodelu ce-lu recomanda proiectulu. e celu mai bunu. Oratorulu primește proiectul că base la desbaterea speciale, fiindu ca acel'a pune capetu anomaliei pre acestu teren si legislativa e datoria inca de multu tieriei cu acésta dreptate. (Aplausu)

Col. Tiszai primește proiectul de base la desbaterea speciale, pentru ca denisulu nu tiene multe proiecte ivite in acésta directiune de corespondenție scopului. Unii recomenda îndreptarea defecelor in măsurarea contributiunei de pamant brevi manu, ince acésta aru si posibilu numai atunci cându tiér'a intréga n'aru judecă basea de rea si nedreptă. Alții au propusu, sa se ia dupa diferitele parti pre-

tiulu cumpărării, vinderei și alu arendărei și din acestea pretiuri sa se staverescă baza contribuției de pament, ceea ce încă nu e acceptabilu, pentru ca fluctuația în pretiul pamentului în Ungaria e foarte mare, pretiul arendărei în 100 casuri de 99 ori reprezentă nu numai venitul ci și capitalul ereditariu. Oratorul nu poate primi nici darea comună de venit că adăusă la darea de pament, pentru că aru și cea mai mare nedreptate a fipsă darea după venitul asemenea lipsări procentelor.

Atingendu istoria contribuției de pament din Anglia oratorul arată, că acea s'a introdus acolo în tempul celor mai crunte resbele. E de parere cu Corismici, că sa nu se atace sergintia și economia ratinale în rezultatele lor.

Proiectul de lege pentru regularea catastrofii se primeste de bază la desbaterea speciale. Acea parte a § 1, care a fipsă sumă de contribuție cu 30 milioane, se respinge cu 84 contra 78 voturi. Opoziția intrăga, partidul lui Ghyczy, frațiunile Senney și Lonyay au votat contra. Senney și Somssich s'a departat dela votare și Lonyay nu s'a prezentat de locu în camera.

Urmându desbaterea speciale T. Pechy propune în amendamentul seu unele modificări, după densusu destinația Bela Maras și în o cunventare detaliată unu planu financial perfect și respinge legăea intrăga, pentru ca densusu tienă urcarea contribuției de pament de totu pericolosă.

Președintele pună la votu testulu §§ 2—3 propus de comisiunea centrală și se primeste. Asemenea se primeste amendamentul lui Pechy cu o mare majoritate și asiā cele dove determinații ale legei, că adăca sa se fipseze sumă anuală a contribuției de pament cu 30 milioane și percentele de dare sa rămână neschimbate pre unu tempu de 20 ani, au cadiutu. Dupa o discussiune infocată provocată prin propunerii de modificării testuali se primeste totu propunerile comisiunii centrale. Pre cându presedintele voiesce sa incheie siedintă ministrului Szapáry se radica și respondă la interpellarea lui Babesiu următoare:

Nu me tienă chiamat a respondă la totu acelea, căci dlu deputatul a atinsu după diaristică partitei guvernului; căci nu potu primi responsabilitatea pentru ele. Primeste înse respondere pentru totu acele ce amu desvoltat mai de una di la interpellarea dlu Huszár I. Cea ce auncă amu disu, a fostu a nume, cumca mi s'a reportat oficioz, precum și acum cu parere de reu spou și areto ca unu membru alu acestei case s'a prezentat in cercu că tramsu impe atesc, in acesta calitate a caletorito prin sate și a agitat in contră legei și statului. (Larma.) Acestă suntu slitu a sustinere și astădi, că si atunci, nu că faptă probata, ei că unu report ce mi s'a facutu din oficiu, in privința căruia investigația este in lucrare, care investigație va fi chiamata a aretă, de căcă denunțarea este intemeiată său nu.

„Eu, on. Casa, voi tienă de detinția mea ori și cându, de căcă inculparea se va dovedi de neintemeiată, a face reportu despre acestă aici; dara dlu deputat se mi feră, de căcă eu nici atunci, precum nici acum a n'amu avut cause a du ită despre aretările oficioze; mai verosu ca și de atunci mi-a sositu reporturi, cumca cercetarea constata adeverul aretarilor.

Amu aretarii numeroase, nu anonime, ci cu subscrierea numelui, cari se oferă, a primi responsabilitatea pentru acele aretarii. Dara de altmintrele, va fi problema investigației a constată adeverul, pre eu 'lu-voiu anunță casei. (Aprobări vine și lungi.)

Celelalte aduse de dlu deputat, trebuie să le dechiaru de ne adeverat.

Eu n'amu datu dregatorilor publici nici o instrucție spre a fi urmată, ca desconsiderarea legii, și dlu deputat me va deoblegă, de căcă va fi in stare a-mi aretă vre-ună asemenea.

Negu, că a-si fi intrat cu clerul

in pactări de cortesia; dora și de căcă s'ară si intemplatu asemenea, acea n'a potutu si asupră direcției dlu deputat de mare influență; căci tocmai clerul a condus cu crucea în frunte poporul, căcă și la o spedire crută — in acea direcție, și a produsu agitație.

A disu dlu deputat, că guvernul a promis bani, pamenturi și ritori. (Strigări din stangă extrema: n'a disu asiā!) — anotăriile stenografice suntu aci înaintea mea, — (strigări din dréptă: a disu asiā!) — („Albin'a face la acesta observarea: noi avisăm la testulu genuin chiaru după stenografa alu interpellanței, carele dovedesc că: n'a disu asiā, ci a disu că cortesii partitei guvernamentale au facutu acele promisiuni, c m se și poate dovedi.) Ministrul continua: Sun necesitată a negă afirmarea dlu deputat. n'amu potutu promite pamenturi, căci ou-mi suntu la dispuse.

Dlu deputat a vorbitu și de lucruri ce s'a intemplatu, precum, că o parte a alegatorilor s'a escortat la alegerile prealta cale! dara acestă s'a facutu, pentru ca in iritația cea mare, sa nu se ințempe conflicte. — Mai departe asemenea — da, a fostu, că dlu ablegatu la mai multe ocasiuni a fostu alungat din comune. (Aprobare in dréptă.) Dara acestă s'a facutu penitru — mai susu atins'a causa.

Guvernul influintă a acelu tienutu abia de căte-va luni, și asiā — n'a avutu siepte ani de a-si face partita.

Dlu deputat a disu că poporul din acea parte nu gravitatea in afara, ci este oponitualu fatia de regim. Dara — faptele, flamor'a cu marcă Serbia și cunivetele din program'a citata, dovedescu contrariu. (Asiā e !)

Si acum'a vinu la insasi interpellanțe. Eu tienu ca dlu deputat nu este indreptatul a se indoii de imparțialitatea investigației, pâna nu va dovedi cu date positive contrariu. De căcă prin care-va funcționarii administrative se va face vre-un abusu, dlu ablegatu va po'ē face plansore la locul competentei și de căcă va aflu cu cale, totu densusu poate sa cera și in contră mea puncrea sub acusa. De asemenea ii stă liberu și lui a se folosi de mediulocile legei, pentru de a-si dovedi afirmațiile sale.

Aceste măsuri amu dispusu eu in contră acelor agitații; altele a face n'amu de cngetu asta-data. (Aprobare viu in dréptă.)

Dupa ce dlu Babesiu la responsulu ministrului, a facutu nisoe reflexiuni, cas'a ia spre scientia responsulu ministrului și siedintă se incheia.

Publicație.

Prin cărea se aduce la cunoștința onorată lui publicu următoriul:

ESTRASU

din societele anului civilu 1873, despre cele patru fonduri ale repausatului domnul Ioanu Iug'a de Bacu din Brasovu destinate spre scopuri filantropice și scolare.

Suma totală a acelor fonduri este 25,200 fl. v. a. asediata primo loco in pretiul casei, carea s'a cumpăratu in piță Brasovului nr. 82.

Dupa estrasulu societelelor din 1872, a fostu remasă din venitul predilectorilor fonduri cu finea lui Decembrie acelui anu unu restu in bani parati de . 4026 fl. 96 $\frac{1}{2}$ cr. la care s'a adaugat interesulu acelor fonduri

pre anul 1873 cu . 1260 fl. —

și competită interesulu la formandulu alu 2-lea fondu alu legatului IV de 6300 fl. pre anulu 1873 . . . .

apoi interesulu a 5% totu pre anul 1873 la su-

m'a de 3434 fl. 8 cr.

carea s'a adunat pâna la ultim'a Decembrie

1872 la formandulu alu 2-lea fondu dela atin-

sulu legat cu . 171 fl. 70 cr.

Sumă primirei in an. 1873 5773 fl. 66 $\frac{1}{2}$ cr.

din carea s'a datu:

1) la destinatia legatului I. 105 fl. —

2) " " II. 213 fl. 10 cr.

3) " " III. 630 fl. —

4) " " IV. 315 fl. —

cu totul: 1263 fl. 10 cr.

Dupa detragerea dării dela primirea ramâne unu restu de . . . . 4510 fl. 56 $\frac{1}{2}$ cr. carele se tiene:

a) de fondulu legatului II. cu . . . . 589 fl. 78 $\frac{1}{2}$ cr.

b) de formandulu alu 2-lea fondu alu legatului IV. cu . . . . 3920 fl. 78 cr.

cu totul: 4510 fl. 56 $\frac{1}{2}$ cr.

Comitetul administrativ alu fondurilor juganiane.

Brasovu 31 Decembrie 1873.

Damianu Dateo.

I. Florianu.

pre altii Toderutiu etc. etc. sa sciti dara iubitii mei, ca noi la scola nu d'cemu, nu strigămu, nu chiemămu, nu numim pre nimenea asiā, — ca nu e frumosu! ci pre Ghitia lu strigămu — numim Georgiu, pre Ionita — Nitia etc. Ioanu, pre Toderutiu Teodoru, pre Marină, uti'a-utica-lica etc. o numim Maria, pre Săf'a-săftita-titia etc. Vet'a etc. Elisabet'a, pre Anic'a-Nic'a o numim Anna etc. etc. acum esți pre rendu afară dara indată sa venită ieșăi.

Lecțiunea II.

Inv. Cum ai disu ea te chiama pre tene? (arata pre Ghitia).

Scol. Pre meno me chiama Ghitia.

Inv. Dara eu cum amu disu ca sa dicem in locu de Ghitia etc. Ionita etc.

Scol. Georgiu Ioanu etc.

Inv. Apoi asiā trebuie sa dici si tu: pre măne me chiama Georgiu—Ioanu etc. audita-ti voi, sciti voi ca suntu nisce serbatori mari numite: Sântul Nicolau, S. Ioanu, S. Georgiu, S'a Maria etc.?

Scol. Amu auditu, eu sciu cându e Stulu Nicolau, și eu sciu cându e Stulu Ioanu, ca umbra pop'a cu crucea și boțea, și eu sciu cându e S. Georgiu etc. si eu sciu cându e S'a Maria etc.?

Inv. Spuneti toti semnele pre care cunosceti serbatorile acelea! (in felurite locuri suntu felurite obiceiuri, la unele serbatori, pre acelea cunosceti bailei mai iute si mai bine) vedeti dara ca voi nu a-ti disu: Sântul Nae—lae etc. nici St. Nitia etc. nici St. Ghitia; asiā nu e frumosu! — ci a-ti disu S. Nicolau, Ioanu, Georgiu etc. ca asiā e frumosu, — deci totu-déun'a asiā sa diceti. Ce amu disu eu acum B N? spune si tu D! si tu P! etc. — bine bunicei mei! acum ascultati, ca ve strigu de pre catalogul meu, ieșă voi sa respondeti... cum? cum cum amu disu eu sa respondeti Z? — — bine, asiā sa respondeti dara aici! dara altu ceva nu v'amu mai spusu, cum sa stai M?

Scol. Ne-ai mai spusu sa ne scălamu in picioare, sa stămu dreptu si sa respondem: aici!

Inv. Bine e! asiā sa faceti, si-ti cu buna luare aminte, ascultati in tacere! ca acum ve strigu: Ioanu! Ioanu! Georgiu! Ioanu! Nicolau! Georgiu! Nicolau! Teodoru! Ioanu! Zacharia! Bucuru! Zacharia! Ioanu! etc. etc.

Scol. (de același nume respondu toti deodata, altii ieșăi odata, aici, aici etc.)

Inv. Fiindu ca voi a-ti respondu căte — doi trei etc. deodata, asiā eu nu potu sci care mi-au respondu si nu ve potu cunoscere numele de către oală. Cum amu puté noi face ore că sa scie fia-care numele lui si sa lu cunoscă si eu, sa numai strigati toti odata, ci pre rendu?

Inv. Cogetati-ve — judecati! etc. .... vedu ca voi nu puteti aflu, spune dara tu B. (inv. arăta pre unu scolarin vecchiu) cum te mai chiama inca — cu altu nume?

Scol. Pre mine me mai chiama inca Popescu adeca Basiliu Popescu.

Inv. Auditu iubitii mei pre B, cum au respondu ca elu are dōue nume? asiā sa-mi respondeti si voi toti! — ori — pote voi nu aveti toti căte dōue nome?

Scol. (Cei vecchi se scola mai multe dicindu :) Eu amu dōue nume, si eu, si eu, si eu, etc. etc. (éra cei noi tacu).

Inv. Vedeti bonicei mei, ca ce v'amu invetiatu eu astădi totu sciti, numai acestă nu! sa nu ve temeli fii voiosi, ca de căcă nu sciti, ve spunu eu cum trebue se aflati că sa sciti si voi. Eu ve lasu acum acasa, voi inse trebule sa mergeți pre cale — drumu frumosu, nici pre tare — nici prea ineditu, sa nu faceti larma; acasa de căcă mergeți sa esceti către parintii vostrii buna vremea! sa le sarutati mâinile si sa le multiamiti căci v'au tramsu la scola, apoi ii întrebati pre parintii vostrii, ca cum ve mai chiama inca cu altu nume? Parintii vostrii ve voru spune indată, voi sa tieneti minte apoi de căcă venită după amédi la scola sa-mi spuneti. Acum trebue sa multiamiu lui Domiu ca ne au ajutat de amu lucratu. Sa dicemu dara cu totii frumosu: „Domne tu ne ai ajutat de amu lucratu si amu

*) Invetiatorul trebuie sa aiba în mănu o harthia infasurată — incolacita — etc. și cu aceea sa arete către bajet — daru nici decum nu cu nüele — batiu etc. etc.

**) Invet. trebuie sa-si aiba catalogul seu regulat.

inventiatu ce ni s'a datu" etc. etc. „inchinamune tatalui ! si fiului ! si săntului ducha !“ Aminu.

Acum iubitii mei indată ce ve duceți acasă, intrebati pre parintii vestri, despre acea ce v'amu disu eu ! veniti apoi iéra curendu la scăola, ca apoi după amédi ve inventiu ce-va frumosu.*)

Lecsiunea III-a

Rogaciunea „Tatalu nostru.“

Inv. Iubitii mei ! eu vedu pre unii dintre voi, ca acum pâna amu disu rugaciunea, nu au statu frumosu cum trebuie și cu 'mi place mie ; deci sa scăti de adi înainte totu-déun'a cându vomu face rogaciunea cătra Ddieu, trebuie sa stâmu cu picioarele dreptu unulu lângă altulu, trupulu dreptu nu plecatu nici radicatu, capulu radicatu in susu mânile impletite crucisio pentru ca cându ne rugâmu vorbim cu Ddieu, și trebuie sa stâmu frumosu.**)

Acum se vedu care dintre voi scie ceea ce v'amu fostu spusu eu astadi ?

Scol. Eu sciu ! si eu ! si eu ! si eu ! si eu ! etc. etc.

Inv. Spune dara, cum te mai chiama pre tine Ioane cu altu nume ?

Scol. Pre mine me mai chiama și Popescu ; adeca Ioanu Popescu.

Inv. Dara pre tie cel-a-laltu Ioane cum te mai chiama ?

Scol. Sî pre mine totu asiá Ioanu Popescu.

Inv. Dara pre tine George cum te mai chiama inca ?

Scol. Pre mine me mai chiama inca Puscariu.

Inv. Dar' tu cel-a-laltu George mai ai si altu nume ?

Scol. Si pre mine me chiama totu asiá, Puscariu.

Inv. Dara pre tine Bucure, cum te mai chiama ?

Scol. Me mai chiama Florescu.

Inv. Dara pre tine cel-a-laltu Bucure totu asiá te chiama ?

Scol. Si pre mine totu asiá me chiama, Florescu.

Inv. Dara tu Nicolae mai ai si altu nume inca ?

Scol. Eu mai amu inca si numele Popu.

Inv. Dar' tu cel-alaltu Nicolae ce nume mai ai ?

Scol. Si eu amu numele Popu.

Inv. Căti dintre voi mai au numele acesta ? sa se scóle susu si se spuna !

Scol. Pre mine inca me chiama asiá (dice unulu) si pre mine totu asiá — Popu, — (dice altulu)

Inv. Dar' tu Aureliu mai ai vreun nume ?

Scol. Eu mai amu inca numele Babesiu.

Inv. Dar' pre tine Valeriu cum te mai chiama ?

Scol. Pre mine me mai chiama inca si Ratiu.

Inv. Dara pre tine Sevastiene cum te mai chiama ?

Scol. Pre mine me mai chiama si Mocioni.

Inv. Spuneti acum toti pre rendu fia-care ce nume mai aveți ?

Scol. Pre mine me mai chiama : Popo's, — Enescu, Trutia — Gerbacea — Nistoru, Niclea — Baritiu — Cristea

*) Pôte ca unor'a li se va paré materia din o lectiune prea scurta, iéra altor'a din contra prealunga; deciamu se aducu de tempuriu la cunoscintia on. lectori, ca nici decum nu pretindu că cine-va sa conver-sie chiaru cu aceste cuvinte, nici a se margini pre lângă acestu materialu, ci dupa impreguri - fia-care are a se acomodă. Eu aici dau numai unu simplu indreptariu, dela care ori căru - i e iertat - ba necesariu a se abate.

**) Inventiatoriul totu ce invétia pre scolari cu cuvintul, sa-i inventie și cu fapt'a — fiindu intru tóte exemplu viu căci: "verba movent exempla trahunt" nu mai in zadaru i va fi inventiatoriului diligent'i chiaru de feru in privint'a instructiunei, déca insusi nu va fi modelu in tóte — dara in tóte afacerile sele; numai asiá potu sa-si ajunga scopulu cu securitate, altmintrenuea nici odata.

— Brancovénu, Aldulénu — Metianu — Mihaltianu Barcianu, Muresianu, Brateanu Cogalnicénu, Boerescu — Florescu, Bădilescu Mosioiu — Manoiu, etc. etc.
(Va urmă)

La cestiunea usurei.

(urmăre.)

Itali'a, de seculi patri'a artelor si refugiulu scientielor alu industriei infloritòrie si alu comerciului, acen tiéra, in carea „curge mire si lapte“ avendu metale nobile din tóte direcțiunile rosei si din tóte tierile, sufere pre lângă tóte acestea de dôue véori de o seracie mare si de unu interosuriu inspaimantatoriu de mare ; nicairi in lume n'a inflorit ușura asiá că aici si nicairi n'a esistat legi mai aspre de usura si nicairi n'a fostu unu cristianismu mai ostensibilu (papismulu) că aici. Acésta patria a lui Machiavelli si alui Beccaria, dotata cu asiá mari averi dela natura, au suferitul mii de ani de invasiuni (inimice si de revoluții interne necurmante, au suferitul de cert'a nemurilor aristocratice, cari nu voiau sa mai incete, si de a locuitorilor aserviti intre sine, de frecările principiilor contr'a cetătilor, de domni'a tiranică a republicelor comerciale, cari erau incurcate in o lopta continua in afara pentru cucerirea de teritorie noue comerciale si desbinute prin lupt'a patriciilor contr'a dogilor in intru, — acésta tiéra au suferitul inainte de tóte de cea mai pusitiora pestilentia, carea au biciuitu cânduva omenimea, de papismulu celu tiranicu, care au suptu la sinulu credinciosilor si au inghitit lóta bunastarea acestor omeni nenorociti, asiá inéatü diecenile din urma cu tóte evenimentele cele grandiose nu au fostu in stare de a sterge cretiele cele vechi de pre fruntea Italiei frumosu libere si unite.

Turci'a, unulu din cele mai mari conglomerate de statu, alu cărei teritoriu se estinde asupr'a unei părți mari a celor mai mari, a celor mai vechi provincie cultivate si civilizate din cele trei continente (Asi'a mica, bogata dela na-tora, Eufratulu si Tigris, Valea Nilului si vechiul Colch s.) granariulu lumiei antice si care cuprinde tierile cu auru, e totu „omulu celo bolnavu“ intre statele europene, prea misera pentru a trai si muri, cu unu comerç minimalu, cu o seracie inspaimantatoriu si unu eldorado pentru toti usurarii si aventurarii. Cousele acestei stârni miserabile suntu in prim'a linia domniarea acestei imperatii de una despotu neresponsabilu nici inaintea lui Ddieu nici inaintea lumei si că consecintia a acestui despotismu este administrarea satrapilor seu pasilor impilatori si vampiri, pentru ca depindu dela capritiulu momentanu alu domnitorului. A dô'a causa o astâmu in popismulu si calugari-mulu religiunie de statu islamitice. Islamul de sine ne-capabilu a progresá si a se indreptá, au produsu că si ori-care biserică, carea tende si ajunge a fi predominantie, unu popismu avaru, care consuma totu, cum vedem acésta si la popismulu Romei. Acésta biserică de statu (Islamul) are a treia parte din lóta posessiunea de pamentu a Turciei in ghiarele „mânei mórte“ a sele.

Acestei bisericici i s'a concrediutu eschisivu tota instructiunea in scăola, carea necontrolata de statu si lasata la liber'a dispusetiune a islamilor degenerati adocu eu sine o amortire de spirite si o uscaciune necurabila a „omului bolnavu“.

Varietati.

Esamele de qualificatiune de primăvara la preparandia de statu din Dev'a in astu anu — si voru luá inceputulu in 30 Martie a. c.

Pentru depunerea acestui esamenu se potu insinuá :

a) Acei'a, cari absolvendu cursulu preparandiale, s'a ocupatu cu inventiamentulu practicu unghu seu celu multu doi ani :

b) Acei'a, cari inainte de emanarea legii au fostu dejá inventatori ;
c) Acei'a, cari pentru carier'a acésta s'a prestatu privatu.

Doritorii de a depune acestu esamenu, au a se adresá către dlui inspec-torul scolaru Ludovicu Réhi in Dev'a pâna la 16 Martie a. c. provediudu-si suplicele cu carte de botezu, atestatul despre studiile absoluate, despre activitatea de pâna acum'a precum si despre moralitate.

Dev'a in 20 Ianuarie 1874

Ioanu Machzser,

direct prep

* * S'a calculatul ca prin midilocul tuturor curierilor din lume, circula anualu la trei miliarde de epistole.

In ultimulu anu corespondent'a primei lor natiuni din lume a presentatul cifrele urmatore: Engletera, 808 milioane de scrisori; Statele-unite 531 milioane; Francia 554 milioane; Germania de nord, 348 milioane; Austria 99 milioane; Italia 78 milioane; Spania 72 milioane; Elvetia 45 milioane si Rusia 71 milioane.

Déca tienemu comptu de proportiune intre populatiunea tierii si epistolele scrise resulta ca in Engleteră de-fia care locuitorul corespunde 25 de epistole; in Elveția 18; in Statele-unite 15; in Germania 9; in Austria 4; in Spania 4; in Francia 10; in Italia 3 si in Rusia 1.

In Romania dupa constatările directiunii postelor si telegralelor in „Darea de séma anuala“ a circulat anulul acesta 1,282,472 ceea ce aru face o scrisore de 4 locuitori. Prin urmare dara pâna acum abia e Romania la alu patrulea degetu alu Rusiei in acéstaprinviatia!

* * De fraudantu si ministru condamnatu la mórte. Din Persia se aude ca omulu celu mai capace si populariu alu Persiei Myrză Yussuf Cshu fu judecatu la mórte si sentint'a s'a si executat. Pre condamnatul si mortulu a crescutu Shahulu Persiei cu spesile sale in Parisu. La reintorcerea sea in patria a adusu cu sine multe estrase din legile franceze, pre cari elu le traduse in limba persica si a iniștiatul in modulu acesta unu codice persicu de legi. Codicile acesta l-a datu Shahulu unui comitetu spre opinare; comitetulu inse astă ca nu e bine aleșu tempulu pentru reforme, căci tocmai atunci domnia sôme-tea cea mai infiorătoare in Persia. Demandă asiá dara lui Yussuf sa mérge la Astracanu in Russia si sa cumpere pre banii statuloi bucate pentru supusii cei espusi sôme-tei. Yussuf s'a dusu la Astracanu, a cumparatu bucate dara nu de toti banii căti i s'a fostu incredintatul spre scopulu cumpărării. Elu a tienutu pentru sine 16,000 tomanui (24,000 taleri). Prin acésta elu a lasatu sa vina mórtea asupr'a multoru compatrioti si sei cari putéu si scutiti déca se cumperă bucate de toti banii. Dupa întorcerea Shahului din Europa audiendu de acésta insilaciune puse sa se cercedie si indata dupa constatarea crimei urmă sentint'a si execu-tiunea.

* * Curagiul de alta data si curagiul de acum. Pliniu celu june naréza despre o femeie Aria, tipu alu virtutii, carea intemplându-se a i se bolnavi de odata sotiu si uniculu copilu, a cautau sa-i ascunda durerea ce simtia pentru unulu in fati'a celui altu care diacea in o camera deosebita. Copilulu mórte dupa seurtu tempu, si mam'a lui immortéza cu tota ceremonia a cuvenita, fără că se spuna sotiu seu acésta; ba inca, ori de căte ori intră la densulu caută sa lasie la pragu orice intristare, si, intrebata fiindu ce mai face copilulu, ea respunde ca este bine. Dara o sôrta totu asiá de cruda că si aceea care lovise pre copilu, amenintia sa lovëscă si pre barbatul Ariei, Cecina Petus.

Cându barbatul era aprope sa móră, Aria disperata, luându unu pumnalu si străpunse peptulu dicendu: Pete, nu me dore !

Curagiul de alta data !

Anulu ce trecu, o Iulieta, din gradin'a Rasca, simulându-se ca iubesc pre unu Ebreu grosu la punga, se sgâriu putinu esclamandu: sum mórta !

Curagiul de acum !

Câtă diferenția intre femeile de alta data si cele de acum :

O virtute? ... O perfidie!

O rana mortală? O sgârietura!

Nu me dore... suntu mórta !

Aria fórte rare, Iulieta din gradin'a Rasca pre tóte stradele !

Raportu comercial.

Sabiul 25 Ianuarie n. Grâu 6 fl. 87 xr. frumosu, 6 fl. 53 xr. mestecata, 6 fl. 20 xr. qualit. infer.; secar'a 4 fl. 80 xr. pâna 4 fl. 53; orzu — — ; ovesu 1 fl. 67 pâna 1 fl. 40 xr.; cuceruzu (porumbu) 3 fl. 20 xr.; cartofi 1 fl. 87 xr. galéti austriaca.

Fâna buna 13 fl.; de frânele 11 fl.; de pâne malaiul 16 xr. cup'a.

Linte 24 xr., mazarea 24 xr., Fasolea 18 xr., malaiul 16 xr. cup'a.

Fene legatu 1 fl. 15, nelegatu 1 fl. 10 xr., paie lungi 80 xr., scurte 70 xr., maja.

Lemne de focu 7—9 fl. stang. austr.

Carnea de vita 20 cr. p., de porc 26 xr. Unsorea 75 xr. pâna la 1 fl. cup'a.

Pest' 26 Ianuarie.

Negotiu de cereale. Dupa amédi era inca ne-schimbato si tare; se vendura 5000 galete de ovesu cu 2,29 fl. mesură de Viena a 50 puncti. Grâu de la Bânta a fostu cu 7 fl. 40 xr. — 7 fl. 55 xr. maja/greuta qualitativa 81; 7 fl. 55 xr. — 8 fl. 8 fl. 10 maja/greut. qualit. 82—86; grâu de Tis'a intre 7 fl. 50 xr. si 8 fl. 25 xr. maja/greut. qualit. 81—86; Secar'a 5 fl. 40 xr. — 5 fl. 50 xr. maja/greut. orzu 4 fl. 25 xr. maja/greut. ovesu 2 fl. 17 1/2 — 2 fl. 20 xr. maja/greut. cuceruzu de banatu 4 fl. 55 xr. — 4 fl. 60 xr. straina 4 fl. 45 xr. — 4 fl. 55 xr. maja/greut.

Negotiu de efecte. Burs'a a fostu astădibinisoru dispusa pentru hartii de elocări si preturi de industria mai cu séma mori si drumuri de strada. Imprumutul drum. de feru ung. se introduce cu 99.50 inchei cu 99.50 cu 1/4 fl. mai multa. Hipotecarii Banacei comerciale pestane cumparate cu 7.88 romasera 7.88. Societatea de creditu fonduaru 6 pret. se suira la —

Tergu de septembra, In 21 Ian. s'a manatu in tergu multe vite cornute. Se vendura boi 1652 capete cu 125—560 fl. parechi', vaci 809 parechi' cu 95—280 fl. vaci de multu 220 capete, parechi' cu 150—440 fl. — oi. parechi' — ; carne de vita maja/greut. cu 27—30 1/2 fl. Tergulu de carne de porc a fostu mediorului in cursuri septembra; se vendura 5840 porci cu 32 pâna 36 fl. maja/greut de carne; unsorea cu 40—52 fl. maja/greut; slanin'a 36—40 fl. maja/greut.

Varas dinu 24 Ian. In piata de aici s' Csatárturnu pretului cuceruzului se urea, elu costa astă 4 fl. 85 cr. galéti a si pentru cauta cea mare pôte sa se uree inca. Mai tardiu pôte, ca va veni si din Romanii.

Vien'a pâna la 23 Ian. tărturi de bumbacu reu cauta, preturile favorabile pentru comparatori.

Olejurile inca au datu in josu.

Unsorea de porc in urmă intrebările din afară au statu bine.

Lâna de óia a cadutu in letargia de mai nainte, cau'sa este falimentarea atâtore stabilitene.

Bumbacul dupa sciri din Triestu pâna la 23 Ian. se cauta si vine putinu pentru piata, mai multu transitu.

Concursu.

Pentru parochia gr. or. de clas'a II-a din Feldiör'a, in intielesulu parintescii ordinatiuni consistoriale din 29 Noembrie a. c. Nr. cons. 1176 se scrie prin ac